

פנינים

העניות כמתנה

חז"ל אומרים, שהקב"ה מצא מתנה טובה לתת לישראל, היא העניות. ועוד הורונו: "היזהרו בבני עניים, שמהם תצא תורה".

כמה מעלות טובות יש בעניות במישור הרוחני. בחור הגדל בבית חסר אמצעים הוא בר מזל, אין לו שפע של משחקים הגוזלים את זמנו. את כל עיתותיו הוא יכול להקדיש ללימוד. בני עשירים מנסים למצות את ההנאה שבעושר, עד כי לא נותר להם פנאי לעסוק בתורה.

הוכחה למעלת העניות משמש הספר "קצות החושן", שהוא אחד הספרים המפורסמים בעולם התורה. יש להניח, שהיו מחברי ספרים שעלו בגאונותם על מחבר "קצות החושן", ועל אף גדלותם ספריהם לא זכו לפרסום שזכה לו ספרו. מחבר הספר היו עני מרוד, הוא שימש כמלמד בגליציה. מחמת דלותו לא היתה בידו אפשרות לחמם את ביתו. את ספרו כתב במקום היחיד שבו ידיו לא קפאו, מתחת השמיכה. לאחר סיום הכתיבה לא היו לכותב אמצעים כדי להדפיס את

המשך בעמ' הבא

פנינים

ספרו. חלפו שנים, ועדיין כתב היד היה מונח. במהלך שנים אלו עיין המחבר בכתב היד והגיהו ותיקנו, עד שהספר נעשה מובן להפליא. עד ימינו נחשב ספר "קצות החושן" לבהיר ולקריא שבין ספרי ההלכה. בעל "נתיבות המשפט" העיד, שהספר "קצות החושן" התפרסם יותר מספרו לא משום שדבריו מדויקים יותר להלכה, אלא מכיוון שאת ספרו "נתיבות המשפט" הוציא לאור סמוך לכתיבתו בגלל היותו בעל אמצעים, ומשום כך רבים אינם מבינים את כוונת דבריו.

זו דוגמה בולטת לעניות שעודדה הצלחה רוחנית. לעני יש פנאי. אין הוא צריך לדאוג לתחזוקה של ציוד רב. לעשיר יש נכסים, ובהתאם לכך דאגות. את הרכב ברשותו הוא נדרש לנקות, ולשם כך הוא מקדיש מזמנו. כדי לשמור על שלימות נכסיו הוא משקיע חלק ניכר משגרת יומו, ולא נותר לו פנאי לעסוק בנכסי צאן ברזל, בקנייני הנצח, שאדם נוטל עימו לעולם הבא.

המשך בעמ' הבא